

Türkiye’de ilaç istismarı: Bonzai ile ölüme giden yol

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Güzel

Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimyagerlik Bölümünden mezun oldu (1987). 1988-1993 yılları arasında İstanbul’da MEB kadrosunda kimya öğretmenliği yaptı. Ardından yüksek lisans ve doktora eğitimi için ABD’ye gitti. Medisinal ve organik kimya alanlarında eğitimini Clemson Üniversitesinde tamamladı. Ardından önce Northeastern Üniversitesinde Medisinal ve Organik Kimya Laboratuvarları Koordinatörü olarak, daha sonra ise farklı ilaç Ar-Ge firmalarında medisinal kimyacı ve uzman bilim insanı olarak çeşitli görevler üstlendi. Yaptığı çalışmalardan yaklaşık 28 civarında patenti mevcuttur. Ayrıca kendisinin keşfettiği 3 adet şeker hastalığı ilacı (Glukokinaz Aktivatörleri ve GLP-1 Aktivatörü) şu an Faz-2A ve Faz-2B çalışmaları devam etmektedir. Yine Dr. Güzel’in keşfinde katkıda bulunduğu bir Alzheimer ilacı (RAGE İnhibitörü) şu an Faz-3 çalışmasında olup Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi tarafından hızlı takip listesine alınmıştır. Araştırmalarını şu anda İstanbul Medipol Üniversitesi Uluslararası Tıp Fakültesi Farmakoloji Ana Bilim Dalında sürdüren Dr. Güzel evlidir ve 3 çocuk babasıdır.

SD Dergisi için bu sayıda başlangıçta ülkemizin yerli ilaç politikası ile ilgili bir yazı hazırlamayı düşünüyordum ama şu sıralar oldukça gündemde olan ve ülkemizi de etkisiyle kasıp kavuran bonzai gibi ilaçların gençler arasında kullanımının son zamanlarda oldukça artması, beni bu konuda bir şeyler yazmaya itti. Bilhassa antidepresanlar olarak bilinen ilaçların kullanımındaki artış bağımlılığı arttırdığı gibi bilinçsiz ve şuursuzca reçete ile veya reçetesiz yazılan bu ilaçların sayısının artması da bu tür ilaçların istismarını da haliyle arttırdı. Dolayısıyla bu yazımda ilaç istismarından bahsetmek, ülkemizin bu konuda ne durumda olduğunu irdelemek ve gençlerimizle ailelerini bu konuda nasıl eğitebiliriz gibi temalara değinmek istedim.

Çok yakın zamanda hemen hemen her gün haberlerde duyduğumuz bu öldürücü ilacın kullanımının artması ve gördüğümüz görüntülerin, üç çocuk babası olarak beni de oldukça derinden etkilediğini belirtmek isterim. Bu yüzden gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerin önemli problemi hale gelen ilaç istismarına bir göz atmak istiyorum. Ayrıca toplum olarak bunun önüne geçmek için bireylere, ailelere ve devlete ne gibi görev ve sorumluluklar düşüyor, bunları özetlemek arzusundayım. Bunlardan en önemlisi de şu gençlerimizi kasıp kavuran madde bağımlılığı ve özellikle şu oldukça kullanımı yaygın olan bonzaiye değinmek istiyorum.

Madde bağımlılığı nedir?

Madde bağımlılığı dendiğinde; insanın duyu, düşünce ve davranışı üzerinde doğrudan etkili, oldukça ağırlığı olan bir süreç anlaşılmalıdır. Bağımlılığa yol açan maddeler; genel olarak yaşamı sürdürmek için gerekli olmadığı halde keyif verici özellikleri nedeniyle tüketilirler ve kullanıcılar da bedensel, ruhsal, davranışsal ve bilişsel değişikliklere yol açarlar. Bağımlılık sadece madde ile sınırlı olmayıp bir insana bağımlılık, bilgisayar ve internete bağımlılık, kumar bağımlılığı vb. tarzında da olabilir. Bağımlılığın sözcük anlamı; birey ve nesne(s) arasında bireyin seçimiyle başlayan aynılık ve süreklilik özelliği taşıyan çift boyutlu bir ilişkidir. Bu ilişki her ne kadar bireyin özgür iradesi ile başlamış ise de, bireyin özerkliği zaman içinde ortadan kaybolmaktadır. Bağımlılığın gelişmesiyle birlikte ortadan kalkmaya başlayan özerklik, bireyin daha önce dağarcığında bulunmayan yeni tür tutum ve davranışlar edinmesine yol açar. Dolayısıyla problem bireyle sınırlı olmayıp, onun geldiği aileyi, yaşadığı sosyal çevreyi ve nihayet toplumu belli bir süreç içerisinde mutlak etkileyen bir güce sahiptir. Madde; beyin ve bağlantılı alt sistemleri içeren işlevsel yapı üzerinde sahte bir “iyi oluş” hali ve kontrolsüz kimyasal olaylara, davranışlara ve tekrarlayıcı kullanıma neden olan unsurlardır. Bizim üzerinde duracağımız madde bağımlılığı bonzai ve benzeri uyuşturucu madde bağımlılığıdır.

Sentetik esrar bonzai nedir zararları nelerdir?

Dünyada *spice*, *bonzai citrus*, *K2*, *jamaican*, *scope*, *smoke* gibi isimlerle bilinen, bazı kurutulmuş bitki yapraklarına emdirilmesiyle sıvı ve toz şeklinde ambalajlanıp sağlığa zararlı olmadığı algısı oluşturularak piyasaya sürülen bonzai, esrara benzer etkilere neden olan ve metabolizmayı tamamen tahrip eden uyuşturucu bir maddedir. Yani sentetik esrar (*sentetik THC*, *bonzai*, *jamaican*, *jamaican gold* vb.), esrara benzer etkilere neden olan sentetik bir psikoaktif maddedir. Bonzai, *jamaican gold*, *spice*, *jamaican gold extreme*, *black magic*, *black mamba*, *K2* adları ile de anılır. **Bon** (tabak), **sai** (ağaç) kelimelerinden oluşan **bonsai** kelimesi, Japonca tabak ya da taş üzerinde yetiştirilen, minyatürlize edilmiş ağaçları ifade eder. Türkçeye *bonzai* olarak geçmiştir. Bonzainin değişik bitkilerden elde edilen doğal bir madde olduğu şeklinde bir bilgi kullananlar arasında kabul görmektedir. Yapılan analizler, aktif etken maddenin sentetik kannabinoid olduğunu göstermektedir. Bonzai ağacını kullanarak ve üzerine kimyasallar absorbe edilerek üretilen bu uyuşturucunun sentetik ot olduğunu yani doğal olmadığını laboratuvarlarda yapılan tetkikler göstermektedir. Yani bonzai bir marihuana (esrar) değildir. Bonzai yasal bir bitki olduğu için yetiştirilmesini engelleyen bir kanun yoktur. Bonzainin marihuana gibi ağır bir kokusu yoktur. Bonzai, sentetik ot olup ciddi psikolojik

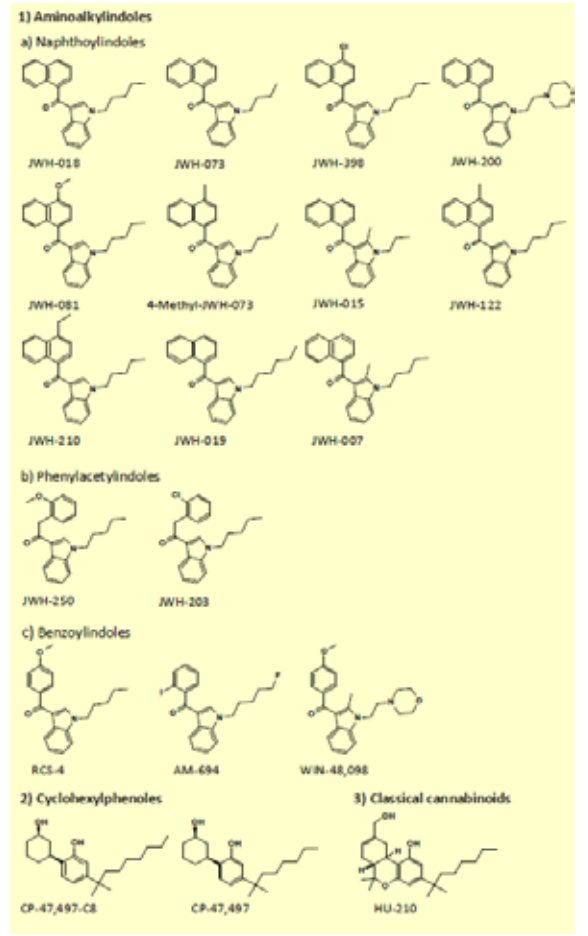
zararları olan bir uyuşturucu türüdür. 2004 yılında Avrupa'da boy gösteren bonzai, uyuşturucu etkilerinden ötürü birçok ülkede yasaklanmıştır. Marihuana'nın içinde bulunan THC maddesine ek olarak JWH-018, JWH-073, CP-47,497, JWH-200, ve cannabicyclohexanol kimyasallarını barındırmasından ötürü Amerika'da da uyuşturucu kategorisine alınmıştır. Yandaki tabloda bonzai de bulunabilecek hepsi laboratuvarlarda üretilmiş sentetik kimyasalların yapısı görülebilir.

Bu sentetik kannabinoidler, hastalıkların teşhis ve tedavisi amacıyla laboratuvarlarda geliştirilmiştir. Ancak uyuşturucu olarak pazarlanan Bonzai ürünleri içindeki, çok farklı miktar ve çeşitteki bu sentetik maddeler, doğal esrar ve eroine göre çok daha tehlikeli etkileriyle, beyin hücrelerinde kısa sürede hasara yol açar, şizofreniye benzer bir durum ortaya çıkarır ve ani kalp durmalarına neden olur. Bonzainin doğal ve bitkisel bir ürün olarak düşünülmesi, kimyasal içeriği ve toksik etkileri ile ilgili bilgi sahibi olunmayışı insanların bonzaiyi denemelerinde etkili olmaktadır. Solunum yoluyla (burundan çekilerek) alındığında, akciğerler tarafından anında emilerek kana karışır. Beyin gibi diğer organlara da yayılır ve etkileri dakikalar içinde görülmeye başlar. Ağızdan alındığında ise, sindirim sistemi tarafından emilmekte ve karaciğerdeki metabolik aktiviteye bağlı olarak etkileri daha geç görülür. Bonzai alındıktan sonra vücuttaki etki süresi, içindeki etken maddelerin çeşidine ve dozajlarına göre değişir ve saatlerce de sürebilir. Özellikle alkol ile birlikte kullanıldığında halüsinasyonlar, panik ataklar, kuzmalar daha sık ve ağır olur. Ne yazık ki ölüm tribi (vücudundaki uyuşmalardan dolayı felç olacak hissine kapılma, bayılacak gibi olma, kalp kriziyle öleceğini düşünmek gibi içinden çıkamadığı hallerle çok yoğun bir korku ve sıkıntının yaşandığı, bir bakıma panik atak geçirme halidir) denilen bir tür panik atak geçiren birçok insan, yasadışı madde kullanımı nedeniyle hastaneye gidememekte ve bu vakalar ölümle sonuçlanabilmektedir. Yasadışı birçok uyuşturucu madde gibi bonzai kullanılıp kullanılmadığı, idrar, kan, tükürük, saç ve ter testleri ile belirlenebilir. Ancak, hastane laboratuvarlarında çoğunlukla, daha kolay ve hızlı sonuçlar alındığı için, negatif ve pozitif test sonucu veren idrar testleri kullanılır. Daha sonra ise, bu test sonuçları yorumlanarak çok daha hassas ve spesifik doğrulama testi ile teyit edilir. Bonzai kullananlarda, vücut sıcaklığı yükselir, ağrı duyusu azalır, hareketleri yavaşlar ve yüz ifadesi donuklaşır. Vücutlarını, kol ve bacaklarını farklı bir pozisyona sokarlar ve uzun süre sabit kalırlar. Bonzai, vücutta doğal olarak bulunan kannabinoidlere göre, beyinde bulunan CB1 ve bağırsıklık sistemi

ile ilgili CB2 reseptörlerini çok daha güçlü uyardığından etkileri daha uzun sürer. Bu nedenle bonzai kullanımında ölüm oranları daha sık görülmektedir. Uyuşturucu madde kullanımına sebep olan birçok sorun ve faktörler, bonzai kullanımında da geçerlidir. Ergenlik döneminde hassaslaşan gençler başta olmak üzere, özellikle ailevi, sosyal ve kişisel olarak sorun yaşayan 15-30 yaş arasındaki bireyler uyuşturucu tacirlerin ve aracılarının tercih ettiği bonzai risk grubunu oluşturur. AK Parti İstanbul Milletvekili, Yerel Yönetimler Başkan Yardımcısı Oktay Saral, verilecek cezanın yarı oranında artırıldığı uyuşturucu maddelerin arasına "sentetik" maddenin de eklenmesini öngören kanun teklifini TBMM Başkanlığı'na yakın zaman sunmuştur. Teklife göre, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin eroine, kokain, morfin, baz-morfin veya sentetik olması halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılması öngörülmektedir.

Kimler tehlike altındadır?

Uyuşturucu madde kullanımına sebep olan birçok sorun ve faktörler, Bonzai kullanımında da geçerlidir. Ergenlik döneminde hassaslaşan gençler başta olmak üzere, özellikle ailevi, sosyal ve kişisel olarak sorun yaşayan 15-30 yaş arasındaki bireyler uyuşturucu tacirlerin ve aracılarının tercih ettiği bonzai risk grubunu oluşturur. Çocuklarımızı bağımlılık yapıcı maddelere davet eden torbacılar, bıkıp usanmadan yeni yöntemler buluyorlar, işte tam da burada tüm toplumdaki her ferden, kendisine "Bizler ne yapıyoruz?" diye sorması gerekmektedir. Uzmanlar bağımlılık yapıcı maddeleri anlatırken sentetik-doğal ayrımını iyi yapabilmeli aileleri ve bireyleri doğru bilgilendirmelidir. Piyasada olan tüm bağımlılık yapıcı maddeler hakkında ebeveynlerin ve gençlerin doğru şekilde yönlendirilmelidir. Ülkemizde henüz uyuşturucu madde kapsamına dâhil edilen bonzai ilk kez 2010 yılında polis kayıtlarına girmiştir. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı (KOM) 2011 Raporunda yer alan bilgiler şöyle; "Sokak dilinde bonzai olarak bilinen ve bonzai isimli ağacın yapraklarına emdirilen 1-naphthalenyl (1-pentyl-1H-indol-3yl) methanone veya diğer adıyla JWH-18 grubu sentetik kannabinoidler, esrar gibi yeşil renkli bitki kırıntılarından oluşmaktadır." Bonzai maddesinin içeriği hakkında bilinmeyen muamma içeriği, bilinenden daha fazladır. Bonzai maddesi bitkisel görüntüsü ile davetkâr olurken, bilinmeyenlerinin fazlalığı ile oldukça tehlikelidir. KOM 2011 raporuna göre; Sentetik Kannabinoid yani Bonzai ile ilgili 2011 yılında 77 operasyon yapılmış ve bu operasyonlarda toplam 48 kg bonzai yakalanmıştır. Bonzai yakalamalarının büyük bölümü ülkemizin batı illerinde

Bonzai de bulunan sentetik uyuşturucuların kimyasal yapıları

gerçekleşmiştir. Önümüzdeki süreçte ülkemizde sentetik bonzai tüketiminin aşırı derecede artabileceği değerlendirilmektedir. Yine aynı raporun verdiği bilgiye göre bonzai ülkemize çoğunlukla Avrupa, KKTC ve Çin'den gelmektedir.

Bu uyuşturucular hakkında ciddi araştırmalar yapılmamış olmasına karşın, JWH-18 gibi ilk sentetik kannabinoidleri üreten ve kendisiyle aynı üniversitede çalıştığı için şahsen tanıştığım ve kendisinden de ders aldığım Profesör John W. Huffman bir açıklamada "Bunu kullanan kişiler aptaldır! Ne gibi etkileri olacağını kimse bilemez!" Aslında Profesör Huffman'ın laboratuvarında bu bileşikler marihuana alışkanlığına karşı kullanılabilmek üzere yani ilaç geliştirmek amacıyla sentezlendi. Ama ne yazık ki bu tersine tepti ve şu an onun önderliğiyle sentezlenen bu moleküller uyuşturucu simsarlarının eline düştü. Bu bir bilim adamı için gerçekten çok vahim bir durumdur. Özellikle JWH-018 adlı kimyasalın metabolizmaya etkisi ve zehirlilik derecesi bilinmediği için bonzai içmenin ölümle sonuçlanabileceği gerçeğini unutmamak gereklidir. 2010 yılında Amerika'da 11,406 kişi bu uyuşturucu yüzünden acil servise götürülmüştür. Kullanan kimyasalların kalite kontrolünden geçmemesi ve

"Ben de başıma ne geleceğini bilmeden kullandım. Keşke bu seni ölüm tribüne sokar deselerdi. Bu yazıları okuyorsanız elinizi sürmeyin. Daha önce ne kullanmış olursanız olun, kim olursanız, yaşınız kaç olursa olsun... Girdiğiniz dünyadan sizi çıkaracak hiçbir şey yok. Korkudan kalbiniz durup ölebilirsiniz. Sizi tutsa-lar, bağlasalar hiçbir şey sizi oradan kurtaramaz. Yanınızdaki arkadaşınızı düşman bilip öldürebilirsiniz. Kendinizi öldürebilirsiniz. Yine de gerizekalılık edip kullandınız diyelim becerebilirseniz etkisindeyken gerçek olduğunu bildiğiniz bir şeyler düşünmeye çalışın örneğin kullanmadan önceki yakın bir zaman gidin. Kendinizi bulduğunuz yere kadar getirip o anki ortama göz gezdirin. Kalkın banyoya gidin kusun, mümkünse kafanızı suya sokun. Fiziksel olarak ne-rede olduğunuzu kendinize durmadan hatırlatın çünkü beyniniz başka yerlere gitmek isteyecek. Saate bakın zaman aslında düşündüğünüz kadar yavaş ak-mıyor. Farkına varın. Gerçeğe tutunmaya çalışın. Nefesinize odaklanın sadece nefes alıp vererek zamanın geçmesini bekleyin. Dışarı çıkmayın, olabildiğince az uyaran olsun çevrenizde. Tabii hala hayattaysanız..."

Bonzai ile mücadele

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi aşırı dozda alınan bonzai şiddetli psikiyatrik tablolar ortaya çıkabilir. Aynı zamanda yaşamı tehdit eden durumlara da yol açabilir. Bonzai gibi sentetik maddelerle tolerans hızla gelişmektedir. Bu bağımlılığın da hızlı geliştiğinin bir göstergesi olmaktadır. Yeni nesil çocukların kandırılarak farklı türde bu uyuşturucu maddelere alıştırılması günümüzde yaşanan bir sorun olarak gözümüze çarpıyor. Ailelerin bilinçlendirilip bu uyuşturucu madde tehlikesinden çocuklarımızı uyararak uzak tutmamız şarttır. Kolonyalı mendile benzeyen küçük, albenili paketlerde satılan bu kimyasal sentetik maddeyi, 20 yıl önce üretildiği laboratuvarlardan kötü niyetli kişilerin eline düşmüş nükleer bir bomba gibi düşünmek gerekir. Maalesef ülkemiz Türkiye'de artık uyuşturucu pa-zarı haline gelmiştir. Bonzainin kaynağı, Batı dünyası olmasına rağmen Türkiye'de de artık üretilmeye başladığını tahmin edilmektedir. Kanun dışı laboratuvarlarda yapıldığı için önlemleri tarladaki gibi kontrol edilememektedir ve alıcısı yaygınlaştığından ve ucuz olduğundan (1 poşet 5 TL) çabuk pazarlanabilmektedir. Bonzai kullananların çoğu ekonomik açıdan orta ve alt gelir grubudur. Elde edilen verilere göre ergenliğin birinci döneminden ikinci dönemine geçişte kullanılmaktadır. Bu yüzden bonzai için 13-26 yaş arası tehlikeli dönem arz etmektedir. Çocu-ğunu eleştirip başkalarıyla kıyaslamak, gururunu kırmak ve aşağılamak doğru değildir. Bonzai bağımlılığı tedavisinde

zehirli olması yüzünden marihuana ile kıyasla çok daha tehlike ve zararlı bir uyuşturucudur. Uzun bir süre bonzai internet kanalı ile temin edilmiştir. Ancak yüksek bağımlılık potansiyeli olan ve hiçbir tıbbi yararı olmayan bu madde 2011 yılında yasadışı maddeler sınıfına alınmış ve alınması, satılması, kullanılması ve bulundurulması suç kapsamında değerlendirilmiştir.

Uyuşturucu madde nasıl bırakılır?

Kişinin "ben iyileşmek istiyorum" demesi ve bunda da kesin kararlı olması gerekir. İlk önce kişinin bırakmayı istemesi, bağımlılıkla ilgilenen bir psikiyatra gitmesi, gerekirse hastanede yatması, bu tür ortamlardan uzaklaşması ve kullanan arkadaşlarını uyarıp maddeyi bıraktığını söylemesi, telefon kartını değiştirmesi, ortam değişikliği yapması, kendini kandırmadan zararlarını iyi analiz edip her aklına geldiğinde kötü sonuçlarını ve ailesini düşünerek bir adım geri atması gerekir. Bu türlü maddeleri kullanmanın olası sonuçları hakkında mutlaka bilgi sahibi olmalıyız. Alkol ve madde kullanım riski olan mekânlardan uzak durmak gerekir. Şu bir gerçektir ki Türkiye'de gençler arasında Bonzai kullanımı giderek artıyor. Uyuşturucu Madde Bağımlılıkları ve Alkolizmle Mücadele Federasyonu'nun (UBAM) kısa süre önce yaptığı araştırmaya göre, son beş yılda Bonzai kullanımı hızla artmıştır. Rakamlara göre 100

uyuşturucu müptelasından 89'u bonzai kullanıcısıdır. Bağımlıların yaş aralığı ise, 11 ila 51 arasında değişmektedir. Sağlık Bakanlığı'nın Mayıs ayında yayımladığı bir rapora göre ise; 2005-2012 yılları arasında, devlete ait tedavi merkezlerine uyuşturucu veya alkol bağımlılığı tedavisi için gelen kişi sayısı 17.211'den 227.298'e yükselmiş; bunların 3.377'si ise çocuk denecek yaşlardadır. Marihuana kullanımına yönelik tedavi, en çok talep edilen hizmetlerin başında yer almaktadır. Bonzai, kalp çarpıntılarını, akut böbrek yetmezliği ve intihara yatkınlık ile aşırı saldırganlığa sebep olmasıyla bilinmektedir. Bu uyuşturucunun sürekli kullanımı, eğer alkol veya diğer uyuşturucularla birlikte olursa, ölümcül özelliğe sahiptir. Okullarda veya sokaklarda faaliyet gösteren çeteler, maalesef gramı yaklaşık 3 lira karşılığında bonzai satmaktadırlar. JWH-018 kimyasalından ötürü marihuana ile kıyasla açlık hissi duyulmaz. Halüsinasyon, panik atak, kusma, aşırı heyecan ve göz bebeklerinin şişmesi semptomları içindedir. Özellikle alkol ile kullanımı ciddi sonuçlar doğurabildiği gibi ertesi gün baş ağrıları da saatlerce sürebilir. 2012 yılında Amerikalı aktris Demi Moore bu uyuşturucuyu kullandığı ve kriz geçirdiği için hastaneye kaldırılmıştır. Polisi arayan görgü tanığı Demi Moore'un içtiği otun kokusu olmadığını bildirmiştir.

İşte Bonzai kullanan ve bundan da sonra oldukça pişmanlık duyan bir gencimizin paylaştıkları:

görülen odur ki, anne-babalar olayı ikinci yılda fark etmektedir. Bunu anlamamanın bir yolu kan, idrar örneklerinden bu maddenin tetkikidir. Bonzai bağımlısı hastalarının arasında kız çocuklarının da hayli küçümsenmeyecek boyutta olduğu bilinmektedir. Yaş ortalamaları 14 civarında olan bu kız çocuklarının durumu oldukça üzüntü vericidir ve toplumun öğeleri olarak bu durumun iyileştirilmesi için herkese bir sorumluluk düşmektedir.

Bonzai ile mücadele yöntemi olarak iki türlü mücadele yöntemi düşünebiliriz: Jandarma, narkotik polisi, sahil güvenlik ve gümrük teşkilatıyla piyasaya arzın önlenmesi sağlanmalıdır. Gençleri eğitip bu maddeyi almamalarını mutlaka sağlamalıyız. Sosyal politikalar ve bununla ilgili müeyyideler hükümetler değişse de kesinlikle değişmemelidir. Uyuşturucuya karşı uyanıklığı artıracak geniş bir kampanya düzenlenmeli, süreklilik arz eden bir karşıtlık politikası sürdürülmelidir.

Medyada bonzai

Son günlerde medyada sıklıkla bonzai ile ilgili haberler görmeye başladık. Bu sıklığın bir göstergesi olarak Ajans Press'in verilerine göre, Ocak 2014'ten bu yana yerel ve ulusal medyada uyuşturucularla, uyuşturucu kullanımıyla, uyuşturucu davalarıyla ilgili toplam 39 bin 594 adet haber yer almıştır. Yine bonzai başta Samsun olmak üzere en çok yerel medyada görünmüştür. Sadece Temmuz ayında yerel ve ulusal basında 2 bin 500 adet bonzai haberi yer almıştır. Aslında medya mensupları için uyuşturucu ile ilgili her türlü gelişme; kimi zaman uyuşturucu kullanımı, kimi zaman uyuşturucu satanlara yönelik düzenlenen polis operasyonları, kimi zamanda uyuşturucunun zararlarına yönelik haberler bizler için hiçte yabancı olmadığı bir haber alanını oluşturmaktadır. Yıllarca, esrarın, kokainin, eroinin ve benzeri uyuşturucuların adlarını, insana ve topluma verdikleri zararları ve bunlara karşı emniyettin verdiği mücadeleyi bu haberler sayesinde öğrendik. Toplum olarak bu haberler uyuşturucunun zararlarına yönelik bilinç seviyemizi arttırdı. Ancak son zamanlarla bonzai haberleriyle birlikte hem oldukça tehlikeli bir uyuşturucunun adını ve kullanımı ve sonuçları itibarı ile de yukarda adı geçen diğer uyuşturucu maddelerden oldukça farklı olan bir madde ile karşı karşıya olduğumuz bilmeliyiz. Marihuandan daha etkili ve aktif olan bu maddelerin bireye verdiği zararları internet veya basın yoluyla rahatlıkla görmekteyiz. Bonzainin en önemli özelliği maliyetin düşük oluşu ona ulaşmayı kolaylaştırırken bu kolaylık onun toplumun en alt kesimlerinde de hızlı bir şekilde yaygınlaşmasına da neden olmaktadır. Özellikle uyuşturucu

kullanımıyla ilgili haberlerde medyanın bilgilendirici haber yapması gerekmektedir. Haberin verilmesi tek başına yeterli olmazken uyuşturucunun yapısal özelliklerinden sağlıkla ilgili sonuçlara kadar geniş bir yelpaze içinde toplumu ve bireyleri bilgilendirici bir tutum sergilemesi medyanın sorumluluğu açısından oldukça önemlidir. Korkuya dayalı değil bilinçlendirmeye dayalı bir haber anlayışının bu tür haberlere hâkim olması gerekmektedir. İnsanları korkutarak değil uyuşturucuya karşı bilinçlendirerek yapılan haberler toplumsal bilinç oluşumunda daha kalıcı olurken aynı zamanda da etkileri açısından daha sonuç alıcı olmaktadır. Yine bu tür haberlerde başvurulan kaynaklar konusunda da medya mensuplarının daha seçici davranmaları gerekmektedir. Özellikle konu üzerine çalışan akademisyenler, tıp mensupları, kurum temsilcileri geçmişte kullanılanların tecrübelerine dayalı haberler sonuçları açısından daha sağlıklı olabilmektedir. Haberin etkisi çarpıcı bir dille değil bilinçle oluşturulmuş eğitici bir dille oluşturulmuş olmalıdır. Çünkü uyuşturucuyla mücadelede anlık dramlar değil kalıcı bilinçlerin oluşturulması daha yapıcı sonuçlara neden olmaktadır. Yine unutmamak gerekir ki uyuşturucuya karşı verilen toplumsal mücadelenin başarıya ulaşmasının en önemli ayağını medyanın yayınları oluşturmaktadır. Sonuçta ne kadar bilinçli habercilik o kadar başarılı bir uyuşturucu mücadelesi ortaya çıkarabilir.

Sonuç olarak yeni nesil çocukların kandırılarak farklı türde bu uyuşturucu maddelere alıştırılması günümüzde yaşanan başlıca bir sorun olarak gözümüze çarpmakta ve kanayan bir yara hale gelmektedir. Dolayısıyla bu konuda toplumun manevi kimliklerinin de zenginleştirilmesi ve sosyal bir varlık olan bireylerin aileden başlayarak birbirlerine karşı sorumlulukları olduklarının şuuruna ermesi gerekmektedir. Orta öğretim ve üniversitelerde uyuşturuculardan uzak tutmayı sevk edecek oturumlar, dersler, sunumlar ve seminerler düzenlenmelidir. Gençlerimize sahip çıkılmalı ve uyuşturucu simsarlarının ellerine teslim edilmemelidir. Ailelerin bilinçlenip bu uyuşturucu madde tehlikesinden çocuklarımızı uyararak, gözeterek, devamlı uzak tutma temennisıyla daha aydınlık ve umut dolu günler diliyorum.

Kaynaklar

ABD Pediatri Akademisi Resmî Yayını, Myocardial Infarction Associated With Use of the Synthetic Cannabinoid K2, Tarih:28.06.2011

Biyoteknoloji Bilgi Ulusal Merkezi (NCBI), İstanbul Narkotik Dairesi tarafından yapılan inceleme, Tarih:20.08.2013 (İngilizce)

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Son Zamanlarda Ele Geçirilen Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler, Tarih:21.10.2012

Karikatür: Dr. Orhan Doğan

<http://www.gripsikiyatri.com/Bonzai-ve-madde-bagimliliği/> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://www.postmedya.com/gundem/turkiyede-kullanimi-artan-Bonzai-nedir-Bonzainin-yan-etkileri-Bonzainin-zararlari-Bonzai-turleri-h99668.html> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://uyusturucu.zararlari.com/Bonzai-bonsai-zararlari.html> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://www.akcadaguncel.com/ozel-haber/Bonzai-nedir-neden-Bonzai-kullaniliyor-ve-Bonzainin-zararlari-h7620.html> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://www.gokhaninguncesi.com/2013/05/Bonzai-uyusturucu-nedir-ve-zararlari-nelerdir.html> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://www.yeniakit.com.tr/haber/Bonzai-zehrinin-zararlari-nelerdir-Bonzai-nedir-27500.html> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://BonzaiGercekleri.blogspot.com.tr/> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://www.medya365.com/turkiye/Bonzai-zararlari-nedir-nasil-kullanilir-Bonzai-icen-nasil-etkilenir-h272099.html> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://www.nurhaberajansi.com/saglik/olumegoturen-Bonzai-nedir-Bonzai-zararlari-ve-etkileri-216547-h3151.html> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

<http://onedio.com/haber/10-maddede-Bonzai-neden-yayginlasti-zararlari-nelerdir-nasil-kurtulunur--335299> (Erişim tarihi: 19.11.2014)

https://www.unodc.org/documents/scientific/Synthetic_Cannabinoids.pdf (Erişim tarihi: 19.11.2014)